

KATEDRA GERMANISTIKY
Posudek na magisterskou práci

Autor: Bc. Lydia Mazureková

Titul (česky/německy – anglicky):

Aeneas Silvius Piccolomini – Historia Bohemica: Linguistische Analyse der frühneuhochdeutschen (1463) Übersetzung des Breslauer Stadtschreibers Peter Eschenloer

Aeneas Silvius Piccolomini – Historia Bohemica: Linguistic Analysis of the new early high German Translation (1463) of Peter Eschenloer; the town clerk from Wroclaw

Oponent: Mgr. Marie Krappmann, PhD.

Téma:	10 %	1
Metodologie:	25 %	3
Vytvoření korpusu a jeho analýza:	25 %	2
Použití odborné literatury:	15 %	1,5
Struktura a forma:	15 %	4
Bibliografický aparát:	10 %	1,5
Celková známka před obhajobou:		4

Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:

- 1.
- 2.
- 3.

Cítí-li konzultant či oponent potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde (příp. na přiloženém archu)

Předložená diplomová práce se zabývá komparativním rozbořem dvou rukopisů německého překladu díla *Historia Bohemica* A. S. Piccolominiho, který roku 1463 vyhotovil ve Wroclawské kanceláři Peter Eschenloer. Podkladem pro tuto analýzu je editovaná podoba, která byla 2005 vydána Václavem Bokem.

V prvních čtyřech kapitolách je krátce načrtnut historický kontext vzniku díla: Autorka se zde zabývá životopisnými daty autora latinské verze A. S. Piccolominiho, biografií překladatele díla P. Eschenloera a základními rysy rané nové horní němčiny. Pátá kapitola „Ziele der

Untersuchung“ má v podstatě funkci úvodu: Autorka v ní vytyčuje jako centrální cíl své práce analýzu prvků typických pro variety „ostmitteldeutsch“ a „ostoberdeutsch“ ve zkoumaných vydaných rukopisech.

Centrální část práce tvoří šestá kapitola, ve které se autorka věnuje analýze vybraného korpusu. Důraz je přitom kladen především na vývojové tendence v oblasti grafemické a fonetické. V první podkapitole části, která se zabývá problematikou grafemiky, autorka nastiňuje specifika distribuce vybraných grafémů, přičemž se zaměřuje především na distribuci řad <i-j-y> a <s-f-β>. Další podkapitola je věnována změnám ve funkci grafémů, přičemž zvláštní pozornost je zaměřena na grafemické značení dlouhých a krátkých vokálů a na vývoj grafemického značení přehlásky. Na tuto podkapitolu logicky navazuje podkapitola o grafemické reprezentaci dvouhlásek, afrikátů včetně postřehů o zdvojení a hromadění souhlásek. Přímo v této podkapitole jsou bez nadpisu i odsazení shrnuty poznatky z celé kapitoly 6.1., což poněkud narušuje textovou koherenci. Podobně je ovšem koncipováno také shrnutí následující kapitoly 6.2., které je součástí podkapitoly 6.2.1.4. (str 41f., zde alespoň s odsazením).

V další stěžejní části se autorka zaměřila na specifika z oblasti hláskosloví. Nejprve se zabývá procesy diftongizace a monoftongizace. Především v případě monoftongizace se nastoluje problém, zda grafemická reprezentace reálně dokumentuje vývoj podoby hlásek. Na to ovšem autorka sama upozorňuje na str. 34 (Problem der „traditionelle[n] Schreibweise mit veränderter Funktion“). Následují podkapitoly zabývající se procesy labializace a delabializace ve vývoji samohlásek. Zde autorka ovšem ilustruje některé vývojové tendence příklady, které s tématem nesouvisí. Např.: u procesu labializace v konkrétním vývoji e > ö je na str. 38 uveden příklad *zubrochen* (Hs.W). Jedná se o tvar slovesa IV. ablautové řady a není jasné, jakým způsobem má ilustrovat vývoj labializace e > ö. V těchto podkapitolách se také vyskytují nepřesnosti v užívání znamének > (wird zu) < (entsteht aus). Např. na str. 38 je vývojová linie značena v obráceném směru (*börnende* in Hs.P > mhd. *bernende*), stejně tak na str. 36 (*guter/güter* (Hs.P) > mhd. *güete; brueder, brüeder* (Hs.P) > Pl. mhd. *brüeder* atd.) Jedná se ovšem nejspíš pouze o překlepy, neboť ve většině případů jsou znaménka k popisu etymologického vývoje používána správně (např. str. 31, 33, 35, 37, 39, 41 atd.) V kapitole o vokalizmu v nepřízvučných slabikách je na str. 41 uvedeno, že u lexému *gelucke* „[wurde] die Synkope (...) durchgeföhrt, die Apokope aber nicht.“ Znamená to tedy implicitně, že v rukopisech převládá forma *glucke*?

Stále ještě není úplně zřetelné, jak je strukturováno dělení do kapitol. Proč je podkapitola „Vokalismus der Nebensilben“ přímou součástí kapitoly „Vokalismus der Stammsilben“?

Stejně tak není jasné, proč není podkapitola „Konsonantismus“ řazena pod kapitolu „Phonemik“ na stejné úrovni jako kap. „Vokalismus...“, ale tvoří novou kapitolu 6.3 (?)

Na kapitoly o vybraných problémech grafemiky a hláskosloví, které se vedle již zmíněných témat také stručně zabývají dialektálními specifiky ve zkoumaných rukopisech, následuje kapitola zabývající se procesy derivace, kompozice a výskytem cizích a přejatých slov. V kontextu derivace je pozornost zaměřena především na přípony u podstatných a přídavných jmen. Z tabulek na str. 57-64 není úplně zřetelné, zda bylo čerpáno z obou rukopisů či jen z Hs.P. Stručná podkapitola o složeninách se zaměřuje na skupinu „Determinativkomposita“. V podkapitole o cizích a přejatých slovech jsou jako klasifikační pojmy užívány pouze dva: *Fremdwort* a *Lehnwort*. Z připojené (detailně vypracované) tabulky je někdy obtížné rozlišit kritéria, podle kterých byly lexémy jako „Fremdwort“ či „Lehnwort“ označovány, ačkoli je autorka na začátku kapitoly teoreticky vymezuje. Lexém *Dechant* je např. označen na str. 71 jako „Fremdwort“, oproti tomu *pallacium* na str. 72 jako „Lehnwort“. Mimoto je na str. 71 u lexému *bischoff* uvedena klasifikace „Entlehnung“, která předtím není definičně vymezena. Nejasnosti se vyskytují také v kapitole „Paarformeln“, která pojednává o různých motivovaných kolokacích. Není např. zřetelné, proč bylo spojení *entzundet und gefangen* zařazeno do kategorie „Paarformeln mit Assonanz“, spojení *weite und breite* sice asonanci vykazuje, mohlo by být ale stejně tak dobře zařazeno do skupiny „Paarformeln mit Reim“, spojení *zu raten und zu helfen und zu im zu komen* rozhodně není možné začlenit jako kolokaci do skupiny „Paarformeln mit Alliteration“ jen z toho důvodu, že se v něm opakuje předložka *zu*. Celkově je kapitola o slootovorbě pojata velmi stručně, chybí podrobnější analýzy zjištěných jazykových faktů.

Jazykově je práce vcelku dobré úrovně, až na častá pochybení převážně na rovině morfologické. Vyskytují se nepřesnosti v rekcí (namátkou. str. 10 - reich an die graphischen Variationen), ve flexi (nam. str. 11 - im geringeren Menge, 13 - von adäquaten Phonem, 37- diese Lautwandl) atd.

Jelikož práce vykazuje především v druhé části podstatné nedostatky na rovině obsahové a formální, na které bylo v posudku upozorněno, nedoporučuji ji k obhajobě. S odkazem na bod 6 článku 26 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Palackého v Olomouci je ovšem autorka oprávněna nastoupit k obhajobě.

Podpis oponenta (jen v tištěné verzi):